

NAJZNAČAJNIJI NALAZI I PREPORUKE IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI U IZVJEŠTAJIMA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI ZA 2022. GODINU

„Prema procjenama, u oblasti javnih nabavki značajna javna sredstva *pojede* korupcija“

„Onaj ko je upoznat s nepravilnostima i ima moć odlučivanja, a ne poduzima ništa, saučesnik je u činjenju.“

Sarajevo, decembar 2023. godina

**NAJZNAČAJNIJI NALAZI I PREPORUKE IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI
U IZVJEŠTAJIMA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI
ZA 2022. GODINU**

Broj: 05-04-4-3787/23

Sarajevo, decembar 2023. godine

PREDGOVOR

Komunikacijska strategija 2023–2025. godine je osnova za komunikacijsko djelovanje Ureda za reviziju kojom su definisane komunikacijske aktivnosti.

Kako bi odgovorile na očekivanja društva, izazove i promjene u okruženju, od velike je važnosti da VRI osiguraju efikasnu komunikaciju s različitim učesnicima. Ukoliko VRI jasno komuniciraju svoju ulogu i rezultate rada, mogu osigurati razumijevanje i podršku javnosti, građana i drugih relevantnih učesnika.

Ured je opredijeljen da uspostavi transparentan, proaktivan i otvoren pristup u komunikaciji s različitim učesnicima. To je u skladu i sa UN-ovim podciljem održivog razvoja 16.6, prema kojem je potrebno razviti *djelotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim nivoima*.

Prvi cilj Strategije je **jačati nezavisnost i kredibilitet ureda**, a njegov podcilj je **povećati razumijevanje vrijednosti i koristi Ureda**.

Kako bi se ovo postiglo definisano je da će Ured pristupiti izradi specijaliziranih tematskih publikacija o svom radu.

S obzirom na to da su javne nabavke jedna od javnih djelatnosti koja je najsklonija malverzacijama, prevarama i korupciji, te da se troše značajna javna sredstva na godišnjem nivou kroz postupke javnih nabavki, Ured za reviziju je sačinio ovu publikaciju kako bi se na jednom mjestu imao uvid u najznačajnije nalaze koji su uticali na data mišljenja o usklađenosti u finansijskim revizijama 2022. godine i preporuke koje su date u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Javne nabavke u BiH	2
1.2. Uloga Ureda za reviziju u borbi protiv korupcije	2
1.3. Principi integriteta u javnim nabavkama	3
2. NAJZNAČAJNIJI NALAZI I PREPORUKE IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI	6
2.1. Najčešće neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama	7
2.2. Pregled subjekata kojima su javne nabavke u osnovi za mišljenje o usklađenosti i date preporuke	9
3. ZAKLJUČAK	32
4. Prilog	33

1. UVOD

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine je vrhovna revizijska institucija, osnovana Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH kao nezavisna u vršenju svojih dužnosti i nadležnosti.

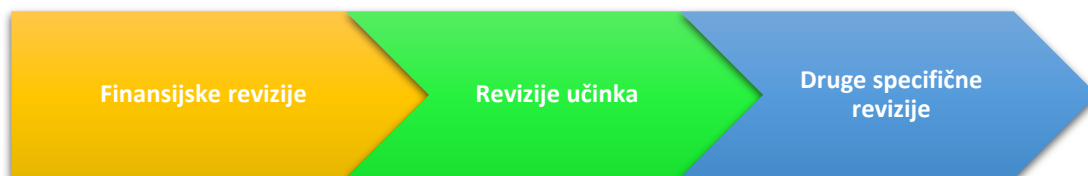
Regulatorni okvir Ureda za reviziju obuhvata:

- Zakon o reviziji institucija u FBiH,¹ kojim se uređuje revizija institucija u FBiH, ciljevi, dužnosti, organizacija, rukovođenje i nadležnosti Ureda za reviziju;
- INTOSAI Okvir profesionalnih objava, koji donosi Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija, i koji sadrži principe, standarde i smjernice za vrhovne revizijske institucije.

Ured za reviziju informiše odgovorne institucije i javnost o svojim nalazima i preporukama blagovremenim i javnim objavljivanjem revizorskih izvještaja.

Glavni cilj Ureda za reviziju je da provođenjem revizija osigura nezavisna mišljenja, te da doprinese pouzdanom obavještavanju o korištenju budžetskih sredstava, transparentnom i kvalitetnom upravljanju javnim prihodima, troškovima i imovinom u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ured za reviziju nadležan je da obavlja:

Svi revizijski izvještaji objavljuju se na internet-stranici Ureda za reviziju, čime se osigurava blagovremena informisanost javnosti o revizijskim nalazima i preporukama.

Parlament FBiH može na osnovu revizijskih nalaza i preporuka smanjiti budžet jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere.

Revizija finansijskih izvještaja koja obuhvata i reviziju usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima.

U izvještajima o finansijskoj reviziji daju se dva mišljenja: mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonima i drugim propisima.

Revizijski kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije. **Jedan od ključnih kriterija koji je prisutan u svim finansijskim revizijama i revizijama usklađenosti je Zakon o javnim nabavkama² i njegovi podzakonski akti.** Razlog ovoga leži u činjenici da je u području javnih nabavki prisutan visok rizik od prevare i korupcije, a to zahtijeva posebnu pažnju revizije. Svako značajno odstupanje od uspostavljenih kriterija utiče na donosiocje odluka, zbog čega su utvrđeni nalazi osnov za revizorsko mišljenje.

¹ „Službene novine FBiH“, broj 22/06.

² „Službeni glasnik BiH“, broj 39/14 i 59/22

1.1. Javne nabavke u BiH

Javne nabavke su aktivnosti kojima države, javni subjekti, državna preduzeća ili drugi javnopravni organi kupuju i na osnovu ugovora pribavljaju dobra, usluge i radove, radi ostvarivanja svojih ciljeva. U tu svrhu koriste javna sredstva i imaju za cilj da zadovolje javne potrebe. Direktno ili indirektno utiču na mnoge aspekte javnog i privrednog života i važan su instrument za ostvarenje strateških ciljeva, uključujući ekonomski razvoj. To uključuje ekološku i društvenu održivost, primjenom kriterija i praksi u javnim nabavkama koje doprinose zaštiti životne sredine i društva i ljudskom razvoju. Sredstvo su i za unapređenje tehnološke modernosti i digitalne tranzicije.

Jedinstven sistem javnih nabavki u BiH gradi se od 2004. godine usvajanjem prvog državnog Zakona o javnim nabavkama.³ Važeći regulatorni okvir uspostavljen je Zakonom o javnim nabavkama (ZJN),⁴ a izgrađen je i još se uvijek gradi kroz proces usklađivanja sistema javnih nabavki BiH sa propisima, odnosno direktivama Evropske unije.⁵

Pored Zakona o javnim nabavkama, regulatorni okvir javnih nabavki u BiH čini niz podzakonskih akata koje su na osnovu ZJN-a usvojili Vijeće ministara BiH ili Agencija za javne nabavke BiH. Osim procesa formalnog usklađivanja sa propisima Evropske unije, sistem javnih nabavki je i predmetom procesa reforme u segmentu unapređenja fiskalne transparentnosti i odgovornosti. Na nivou principa, ZJN-om se uređuju pitanja zasnovana na načelima nediskriminacije, transparentnosti, jednakog tretmana i otvorene konkurencije. ZJN i podzakonski akti (prilog) u okviru ZJN-a uređuju pitanja transparentnosti postupaka kroz procese planiranja nabavki i dodjele ugovora, adekvatno oglašavanje, jednak kvalitet i dostupnost informacija za zainteresirane ponuđače, zabranu diskriminacije, adekvatan nivo online pristupa, minimum kriterija za ocjenu ponuda i dodjelu ugovora, javno otvaranje ponuda i dr.

S obzirom na to da se za javne nabavke izdvaja značajan dio novca poreznih obveznika, od javnih institucija se očekuje da ih provode efikasno i uz visoke standarde poštovanja propisa, kako bi zaštitile javni interes i osigurale adekvatnu vrijednost za novac.

1.2. Uloga Ureda za reviziju u borbi protiv korupcije

Ured za reviziju ima prvenstveno preventivnu ulogu u borbi protiv korupcije, koja se realizuje putem provođenja revizija i javnog i blagovremenog izvještavanja o njima, u skladu s odredbama Zakona o reviziji. Jedan od najvažnijih aspekata uloge VRI u borbi protiv korupcije je rad na jačanju javnih institucija, koje su elementi nacionalnog sistema integriteta. Javne nabavke su jedna od javnih djelatnosti koja je najsklonija malverzacijama, prevarama i korupciji, s obzirom na veliki iznos javnih sredstava koji se na godišnjem nivou utroši kroz postupke javnih nabavki, kao i na potencijalni sukob interesa.

Profesionalni standardi i smjernice koje donosi **Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI)** su od suštinskog značaja za kredibilitet, kvalitet i profesionalizam revizije javnog sektora.

ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, oslanja se i razrađuje INTOSAI – P – 1 Limsku deklaraciju, između ostalog, definiše svrhu i autoritet ISSAI-ja i okvir za reviziju javnog sektora.

³ „Službeni glasnik BiH“, broj 9/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13

⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 39/14 i 59/22

⁵ „Direktiva 2014/24 EU“

ISSAI 200 –Principi finansijske revizije, ISSAI 300 – Principi revizije učinka i ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti se nadograđuju i dalje razvijaju fundamentalne principe ISSAI-ja 100 kako bi odgovarali specifičnom kontekstu revizije. Standardi imaju za cilj da pomognu revizoru u razumijevanju specifičnog predmeta javne nabavke i u primjeni relevantnih ISSAI-ja u tom kontekstu.

Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija prepoznala je važnost ove uloge koju VRI imaju te INTOSAI-jevim **Smjernicama za prevenciju korupcije (GUID 5270)** pomaže revizorima VRI u pripremi i provođenju revizije antikorupcijskih politika i procedura javnih institucija u okviru njihove nadležnosti. Smjernice obuhvataju ključne strukture za borbu protiv korupcije i postupke koji se mogu naći u javnim institucijama/organizacijama. Također, opisuju uspostavljanje struktura za borbu protiv korupcije, pristupe za procjenu i analizu rizika i proces praćenja. Glavni naglasak je stavljen na mjere efikasne organizacije za borbu protiv korupcije, kao što je razgraničenje dužnosti, rotacija poslova, uloga interne kontrole, ljudski resursi, uključujući podizanje svijesti, i obuka zaposlenih.

Uzimajući u obzir da je mnogo bolje spriječiti nego otkrivati korupciju, borba VRI protiv korupcije treba biti višeslojna. Ona uključuje, ali nije ograničena na⁶:

- ❖ uključivanje pitanja korupcije i prestupa u rutinski rad revizije VRI;
- ❖ podizanje javne svijesti o korupciji i drugim prestupima blagovremenim i javnim objavljivanjem nalaza revizije VRI;
- ❖ unapređenje metoda i alata za borbu protiv korupcije i drugih vrsta nezakonitih radnji;
- ❖ obezbjeđivanje sredstava za zviždače da prijave slučajeve nezakonitih radnji;
- ❖ saradnju sa drugim institucijama u borbi protiv korupcije.

Pored ovih, važne su i INTOSAI-jeve **Smjernice za reviziju javnih nabavki (GUID 5280)** koje pomažu revizorima tokom planiranja i obavljanja revizije procesa javnih nabavki.

1.3. Principi integriteta u javnim nabavkama

Javne nabavke se sve više smatraju ključnim područjem koje nosi veliku odgovornost prema javnosti u načinu na koji se upravlja javnim sredstvima.

Prema OECD-u,⁷ rizici za narušavanje integriteta javnih nabavki, koji otvaraju prostor za pojavu korupcije, prisutni u svim fazama nabavke. U tabeli je data mapa rizika i indikatori korupcije:

RIZIK	INDIKATORI KORUPCIJE
Netransparentnost u fazi pripreme javne nabavke	<ul style="list-style-type: none"> - Plan nabavki ne postoji/nije objavljen - Plan nabavki ne sadrži zakonom propisane elemente - Tenderska dokumentacija nije dostupna - Tenderska dokumentacija ne sadrži dovoljne i suvisle informacije za pripremu ponuda
Nedovoljna/neadekvatna analiza potreba i priprema	<ul style="list-style-type: none"> - Plan nabavki nije usklađen sa drugim dokumentima (budžet, plan rada, plan kapitalnih investicija i dr.) - Potrebe i procjene vrijednosti su „prepisane“ iz prethodnih planova nabavki - Potrebe za nabavkama su neadekvatno procijenjene sa stanovišta svrsishodnosti

⁶ GUID 5270 – Smjernice za reviziju prevencije korupcije

⁷ OECD Principles for Integrity in Public Procurement, OECD, 2009.

	<ul style="list-style-type: none"> - Neprimjereno je procijenjena vrijednost nabavki - Česte su izmjene plana nabavki
Favorizovanje/diskriminacija ponuđača	<ul style="list-style-type: none"> - „Skrojene“ su tehnički i/ili finansijski uslovi na strani ponuđača - „Skrojene“ su tehničke i druge karakteristike predmeta nabavke - Potkriteriji za ocjenu ponuda kod kriterija ekonomski najpovoljnije ponude se u značajnoj mjeri odnose na nefinansijske aspekte (npr. rokove isporuke i/ili plaćanja i dr.) - Tehnički i/ili finansijski uslovi, odnosno tehničke i druge karakteristike predmeta nabavke nemaju vezu sa svrhom nabavke, nejasne su i sl. - Nerealno su visoki zahtjevi u pogledu garancija, obezbjeđenja i dr.
Neadekvatan izbor procedure	<ul style="list-style-type: none"> - Vršiti se dijeljenje predmeta nabavke s ciljem izbjegavanja transparentnije procedure - Koriste se specifični postupci (npr. pregovarački postupak bez objave obavještenja) - Ne postoji obrazloženje/opravljanje za upotrebu manje transparentnih postupaka, ili je nedovoljno/nejasno - Suviše su kratki rokovi za pripremu/dostavu ponuda - Vršiti se produženje postojećih ugovora o nabavkama
Netransparentnost u fazi provođenja javne nabavke	<ul style="list-style-type: none"> - Ne objavljuje se javni poziv i tenderska dokumentacija - Javna nabavka nije predviđena planom - Pojašnjenja/specifikacije ili odgovori na upite u vezi s tenderskom dokumentacijom nisu blagovremeno ili uopće date
Ograničavanje konkurencije	<ul style="list-style-type: none"> - Mali je broj pristiglih ponuda ili mali broj ponuda koje ispunjavaju tehničke i druge uslove u pogledu ponuđača i/ili ponuda
Izigravanje konkurencije	<ul style="list-style-type: none"> - Neprimjereno su visoke cijene u ponudama - Angažuje se neuspješan ponuđač kao podgovarač - Vršiti se rotacija uspješnih ponuđača u raznim nabavkama - Velika je ili minimalna razlika u ponudama - Velika je sličnost ponuda po pitanju stila, tehnike i dr. (ukazuje na to da je ponude izradio jedan ponuđač)
Privid konkurencije	<ul style="list-style-type: none"> - Ponuđači su povezani (najčešće kroz vlasničke udjele) - Svi ponuđači su koncesionari jednog proizvođača predmeta nabavke
Sukob interesa u fazi evaluacije ponuda i dodjele ugovora	<ul style="list-style-type: none"> - Ne postoji izjava o sukobu interesa članova komisije - Postoje medijski i drugi izvještaji i indicije o eventualnom sukobu interesa člana/članova komisije - Postoje medijski i drugi izvještaji i indicije o eventualnom sukobu interesa odgovornog lica, članova komisija za nabavke i sl.
Netransparentnost implementacije ugovora	<ul style="list-style-type: none"> - Ne postoje podaci o implementaciji dodijeljenog ugovora, niti informacije za javnost - Ne objavljuju se izmjene/aneksi ugovora o javnoj nabavci
Zloupotrebe pri izvršenju ugovora	<ul style="list-style-type: none"> - Vršiti se izmjene ugovora/aneksi koji se odnose na povećanje ugovorene cijene, izmjenu rokova, umanjenje kvaliteta/količine, zamjenu robe i izmjene drugih elemenata ugovora - Plaća se cijena viša od ugovorene, prihvataju se manje količine ili kvalitet predmeta nabavke, dužih rokova isporuke i sl. - Vršiti se isplata neuobičajeno visokih procenata ugovorene cijene avansno

Nedostatak kontrole pri implementaciji ugovora	<ul style="list-style-type: none">- Kasni se s isporukom predmeta nabavke- Kasni se s plaćanjima- Ne postoji formaliziran sistem interne kontrole i praćenja implementacije ugovora- Ne postoje potpisane/parafirane primopredaje, otpremnice, narudžbenice, dnevnici i druga implementacijska dokumentacija
---	---

Kako bi se korupcija u javnim nabavkama efikasno prevenirala, OECD ističe da je neophodno osigurati integritet u cijelom procesu javne nabavke, od procjene potreba do upravljanja ugovorima i plaćanja.

Četiri principa ključna za integritet u nabavci su:

Transparentnost

- 1) Obezbjediti adekvatan stepen transparentnosti tokom cijelog postupka javne nabavke u cilju promocije jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača
- 2) Maksimizirati transparentnost u okviru otvorenog postupka i preduzeti preventivne mjere s ciljem unapređenja integriteta u slučajevima koji ne potpadaju pod otvoreni postupak

Dobro upravljanje

- 3) Obezbjediti da se javna sredstva koriste za javne nabavke u skladu sa svojom namjenom/svrhom
- 4) Obezbjediti da službenici zaduženi za javne nabavke imaju visok stepen znanja, vještina i integriteta.

Sprečavanje zloupotreba, usklađenost sa zakonom i monitoring

- 5) Obezbjediti adekvatne mehanizme za prevenciju rizika u vezi sa integritetom javnih nabavki
- 6) Ohrabriti blisku saradnju između vlasti i privatnog sektora s ciljem osiguranja visokih standarda integriteta, naročito u vezi sa ugovaranjem poslova
- 7) Obezbjediti specifične mehanizme za monitoring javnih nabavki te uočavanje zloupotreba i konsekvantnu primjenu sankcija.

Uspostavljanje odgovornosti i kontrole

- 8) Uspostaviti jasan lanac odgovornosti sa efektivnim kontrolnim mehanizmima
- 9) Rješavati žalbe potencijalnih dobavljača na pošten i ažuran način
- 10) Osnažiti organizacije civilnog društva, medije i širu javnost za veći fokus na javne nabavke

Izvor: OECD Principles for Integrity in Public Procurement, OECD, 2009.

Revidirajući procese javnih nabavki Ured za reviziju redovno, iz godine u godinu, konstatuje nepravilnosti koje se smatraju indikatorima korupcije u ovoj oblasti, te se daju preporuke za njihovo otklanjanje. O našim nalazima blagovremeno izvještavamo revidirane subjekte, Parlament FBiH, Vladu i Predsjednika FBiH, a izvještaji o reviziji objavljeni su i na internet-stranici.

U narednom poglavlju prezentiraju se nalazi iz oblasti javnih nabavki utvrđeni u finansijskim revizijama za 2022. godinu.

2. NAJZNAČAJNIJI NALAZI I PREPORUKE IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI

U skladu s Planom revizije za 2022/2023. godinu, izvršene su **102 finansijske revizije**. Nedostaci utvrđeni u procesima javnih nabavki bili su osnova za kvalifikaciju revizorskog mišljenja u više od pola obavljenih revizija (55 revizija).

Neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama konstatovane su najviše kod kantona, kantonalnih budžetskih korisnika i jedinica lokalne samouprave (40%). Slijede ih preduzeća u većinskom državnom vlasništvu (31%), te zavodi, fondovi i agencije (24%). Nepravilnosti u javnim nabavkama su u najmanjoj mjeri uticale na kvalifikaciju revizorskog mišljenja kod institucija FBiH (5%).

Razlozi nepravilnosti u javnim nabavkama u određenim grupama revidiranih subjekata (poput kantona, kantonalnih budžetskih korisnika, općina, gradova, javnih preduzeća, zavoda, fondova i agencija) mogu se dovesti u vezu s nekoliko faktora. Visoke vrijednosti pojedinačnih nabavki koje nerijetko podliježu i obavezi međunarodnog oglašavanja, kompleksni i tehnički zahtjevni predmeti nabavke, kao i nedostatak službenika za javne nabavke, povećavaju učestalost grešaka u provedbi Zakona o javnim nabavkama. S druge strane, ne tako učestala prisutnost grešaka u javnim nabavkama u institucijama FBiH vezana je za vrijednosno manje i jednostavnije nabavke (najčešće nabavke za redovno poslovanje institucija), ali i kontinuiranu prisutnost Ureda za reviziju, budući da se ovi subjekti, shodno Zakonu o reviziji, revidiraju svake godine.

Svi revizorski izvještaji dostavljeni su revidiranim subjektima, Parlamentu FBiH, predsjedniku FBiH i Vladi FBiH, u skladu s članom 16. stav 1) Zakona o reviziji institucija u FBiH.⁸ Pored toga, Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavio je Agenciji za javne nabavke BiH pregled revidiranih subjekata kod kojih su utvrđene neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama kvalifikovane u mišljenju o usklađenosti u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

⁸ „Službene novine FBiH“, broj 22/06

2.1. Najčešće neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama

Nalazi revizije pokazali su da su revidirani subjekti najčešće nastojali izbjeći primjenu Zakona o javnim nabavkama, iako je sistem javnih nabavki u BiH uspostavljen prije skoro 20 godina. Kod 18 subjekata⁹ utvrđeno je da su u toku 2022. godine izvršene nabavke roba, usluga i radova bez provođenja postupaka propisanih Zakonom o javnim nabavkama. Ovo pokazuje da je netransparentno trošenje javnih sredstava uveliko prisutno u javnom sektoru FBiH, što je u suprotnosti s nekim od temeljnih principa na kojima se zasniva Zakon o javnim nabavkama.

Princip „vrijednost za novac“ omogućava da ugovorni organi za svoje potrebe obezbijede adekvatnu vrijednost roba, usluga i radova za javni novac (efikasnost i ekonomičnost trošenja javnih sredstava).

Princip transparentnosti obezbjeđuje transparentno trošenje javnog novca.

Izvršenim revizijama utvrđeno je da su revidirani subjekti¹⁰ veoma često izbjegavali provođenje odgovarajućeg postupka javnih nabavki. Ovo su radili dijeljenjem predmeta nabavke, i to najčešće nabavljanjem istovrsne robe putem više direktnih sporazuma čiji zbir prelazi vrijednost direktnog sporazuma. Uočeno je i višestruko provođenje konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda radi izbjegavanja primjene otvorenog postupka. Zakon eksplicitno zabranjuje praksu dijeljenja predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja postupaka javnih nabavki.

„Ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka definisanog ovim zakonom.“

Član 15. st. 7. Zakona o javnim nabavkama

Pored navedenog, uočeno je i često provođenje pregovaračkih postupaka, iako nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi za ovu vrstu postupka, odnosno naknadno kad su radovi izvršeni, te nepostojanje dokumenata o vođenju pregovora koji su suština ovog postupka.¹¹

...Pregovarački postupak sa objavom ili bez objave obavještenja, kao i takmičarski dijalog mogu se primijeniti kao izuzetak, samo ako su za to ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom.

Član 19. st. 1 Zakon o javnim nabavkama

...Ugovorni organ dužan je da vodi zapisnike o postupku pregovora sa svakim ponuđačem koje će potpisati obje strane nakon okončanih pregovora.

Član 28. st. 6 Zakon o javnim nabavkama

Revidirani subjekti postupali su i na način koji narušava jednak tretman i aktivnu konkurenciju među ponuđačima. Najčešće se radi o definisanju ograničavajućih odredbi u tenderskoj dokumentaciji, što je

⁹ Zavod za javno zdravstvo FBiH, Hercegbosanska županija, Županija Posavska, Općina Bugojno, Općina Donji Vakuf, Dom zdravlja Livno, Dom zdravlja Odžak, JU „Studentski centar“ Sarajevo, Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla, Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju, Sveučilišna klinička bolnica Mostar, Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać, „Komunalno“ d.o.o. Grude, JP „Lokom“ d.o.o. Sarajevo, JP Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo, JP Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać, JKP „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg, JKP „Visoko“ d.o.o. Visoko, JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar

¹⁰ Hercegbosanska županija, Općina Stari Grad Sarajevo, JU „Studentski centar“ Sarajevo, JZU Univerzitetski klinički centar Tuzla, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, Sveučilišna klinička bolnica Mostar, ZU Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać, „Komunalno“ d.o.o. Grude, JP Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać, „Elektroprivreda HZHB“ d.o.o. Mostar, KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo.

¹¹ Općina Fojnica, Rudnik mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići, Grad Živinice i Općina Olovo

uočeno kod 11 subjekata.¹²

Tehničke specifikacije sadrže zahtjeve koji upućuju na tačno određenog proizvođača/marku/tip, što za posljedicu ima pogodovanje određenim ponuđačima i diskriminaciju drugih privrednih subjekata ili određenih proizvoda. Pored ovoga, utvrđeno je i da tenderske dokumentacije često ne sadrže sve elemente propisane Zakonom, potrebne da ponuđači pripreme svoje ponude.

Opšti principi

Ugovorni organ dužan je da postupa transparentno, da se u postupku javne nabavke prema kandidatima/ponuđačima ponaša jednako i nediskriminirajuće, na način da obezbijedi pravednu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava, u vezi sa predmetom nabavke i njegovom svrhom.

Član 3. Zakona o javnim nabavkama

Određeni subjekti revizije su prihvatili ponude koje značajno prelaze procijenjene vrijednosti i raspoloživa sredstva ugovornih organa, kao i da su se aneksima ugovora mijenjali prvobitni uslovi tenderske dokumentacije (produžavao se rok izvršenja, mijenjali se uslovi plaćanja itd.). Ovakva postupanja dovode do narušavanja aktivne konkurencije na tržištu i nejednakog tretmana ponuđača.

Uočeno je i to da ugovorni organi nisu skloni koristiti zaštitna sredstva u slučaju neispunjavanja ili neblagovremenog ispunjavanja obaveza iz ugovora o javnoj nabavci. Primjera radi, nisu se obračunavali penali niti su se aktivirale bankarske garancije, iako su dobavljači kasnili u izvršenju obaveza iz ugovora o javnim nabavkama.

Ostale neusklađenosti konstatovane u okviru provedenih revizija za 2022. godinu koje su uticale na kvalifikaciju revizorskog mišljenja odnose se na:

- nedonošenje plana nabavki ili donošenje plana koji nema zakonom propisane elemente;
- pokretanje postupaka nabavki iako nabavka nije predviđena planom nabavki niti je donesena posebna odluka;
- pokretanje postupaka nabavke za koji nisu osigurana sredstva;
- propuštanje traženja pojašnjenja u slučaju neprirodno niske cijene;
- zapisnici o ocjeni ponuda ne sadrže propisane elemente;
- zaključivanje ugovora suprotno uslovima iz tenderske dokumentacije;
- avansno plaćanje, iako ovo nije predviđeno tenderskom dokumentacijom ni ugovorom;
- realizaciju nabavke suprotno zaključenom ugovoru i uslovima tenderske dokumentacije, itd.

U narednoj tabeli je pregled revidiranih subjekata kod kojih su utvrđena značajna odstupanja od utvrđenih kriterija iz oblasti javnih nabavki. Odstupanja, odnosno revizorski nalazi bili su osnov za mišljenje o usklađenosti u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu. U tabeli je također i pregled datih preporuka u izvještajima o finansijskoj reviziji, koje imaju za cilj otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. Praćenje postupanja po ovim preporukama i analiza poduzetih mjera izvršit će se prilikom obavljanja naredne finansijske revizije ovih subjekata

¹² Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom, BPK, ZDK, Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla, Grad Bihać, Grad Visoko, Općina Bužim, Općina Centar Sarajevo, DZ Živinice, „Elektroprivreda HZHB“ d.o.o. Mostar, KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo,

2.2. Pregled subjekata kojima su javne nabavke u osnovi za mišljenje o usklađenosti i date preporuke

1. Institucije Federacije BiH

Redni broj	Subjekt revizije	Osnova za mišljenje o usklađenosti	Broj kvalifikacije iz osnove za mišljenje	Preporuke iz Izvještaja
1.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	Otvoreni postupak za nabavku servera i UPS-a za informacijski sistem ISVDV u vrijednosti od 102.000 KM nije proveden u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama s obzirom na to da ocjena ponuda u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti nije u potpunosti izvršena u skladu s uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 2.	1. Ocjenu ponuda i zaključivanje ugovora vršiti u skladu s uslovima iz tenderske dokumentacije, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama.
2	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	Za usluge iz Aneksa II dio B. Zakona o javnim nabavkama proveden je jedan postupak javne nabavke „Nabavka usluga hotelskog smještaja i stručnog usavršavanja” procijenjene vrijednosti u iznosu od 100.000 KM, iako se radi o dva različita predmeta nabavke. Ugovorom koji je dio Poziva za dostavljanje ponuda nisu definisane jedinične cijene i količine usluga, a izabrani ponuđač dostavio je ponudu samo za hotelske usluge u ukupnom iznosu od 100.000 KM. Pozivom za dostavljanje ponuda postavljeni su ograničavajući uslovi za dostavljanje ponuda, zbog čega nije osigurana pravična konkurencija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Za izvršene usluge ispostavljene su fakture za smještaj i organizaciju seminara, po jediničnim cijenama koje nisu bile navedene u Obrascu za cijenu ponuda niti su navedene Ugovorom. Plaćanje je izvršeno na osnovu ispostavljenih faktura, iako uz fakture nije priložen zapisnik o izvršenju pojedinačnih usluga kako je definisano ugovorom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 9. Izvještaja).	Kvalifikacija 8.	1. Plan javnih nabavki sačinjavati u skladu sa odobrenim budžetom, a ugovore zaključivati na osnovu cijena datih u najpovoljnijoj ponudi. 2. Blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki kako bi se realizacija ugovora vršila u tekućoj fiskalnoj godini, a preuzimanje obaveza na teret budžeta vršilo u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH.
3	Zavod za javno zdravstvo FBiH	Zavod, iako je bio obavezan, nije primjenjivao odredbe Zakona o javnim nabavkama za nabavke usluga skladištenja i transporta vakcina protiv COVID-a 19 u iznosu od 178.993 KM, kako bi se osigurala transparentnost, omogućio veći stepen aktivne konkurencije, te efikasnije trošenje javnih sredstava (tačka 7.1.2.2 Izvještaja).	Kvalifikacija 2.	1. Plan javnih nabavki sačinjavati na način da daje jasne i precizne podatke o broju i procijenjenoj vrijednosti postupaka koji će se provoditi, a tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da sadrži sve

		<p>Plan javnih nabavki Zavoda nije sačinjen na način da daje potpune informacije o predmetima nabavke, njihovim procijenjenim vrijednostima i vrstama postupaka, čime nije osiguran princip transparentnosti. Također, u postupku nabavke vakcina za imunizaciju posebnih grupa i pod povećanim rizikom, te potrošnog materijala procijenjene vrijednosti 612.027 KM, kao i nabavke usluga uvoza, skladištenja i transporta lijekova (vakcina), medicinskih sredstava i druge opreme procijenjene vrijednosti 85.500 KM, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, odnosno nije sačinjena na način da pruža potpune informacije o uslovima ugovora, koji su ponuđačima bitni za pripremu ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi. To nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).</p>	<p>Kvalifikacija 3.</p>	<p>informacije, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>2. Blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki kako bi se realizacija ugovora vršila u tekućoj fiskalnoj godini, a preuzimanje obaveza na teret budžeta vršilo u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.</p>
--	--	--	-------------------------	--

2. Kantoni, kantonalni budžetski korisnici, općine i gradovi

Redni broj	Subjekt revizije	Osnova za mišljenje o usklađenosti	Broj kvalifikacije iz osnova za mišljenje	Preporuke iz izvještaja
------------	------------------	------------------------------------	---	-------------------------

1.	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	<p>Plan javnih nabavki Direkcije za ceste ne sadrži tačne podatke o broju planiranih postupaka javnih nabavki i njihovim procijenjenim vrijednostima. Tenderskom dokumentacijom za nabavku radova na redovnom održavanju regionalnog puta nisu predviđene okvirne količine predmeta nabavke, a zapisnici o otvaranju ponuda ne sadrže ukupnu cijenu i potkriterije koji se vrednuju. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima (tačka 7. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 6.	<p>1. Potrebno je da ugovorni organi zaključuju ugovore/okvirne sporazume nakon provedenih postupaka zajedničkih nabavki i da prate njihovu realizaciju, u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima.</p>
		<p>Za zajedničke nabavke koje je provela Vlada Kantona i zaključila okvirne sporazume, ugovorni organi nisu zaključili pojedinačne ugovore, niti su pratili realizaciju okvirnih sporazuma. Tenderska dokumentacija za nabavku bankarskih usluga vođenja depozitnog računa i transakcijskog računa u dijelu dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju. Budžetski korisnici nisu donosili odluke o pokretanju postupaka, te nisu izvještavali o provedenim postupcima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima (tačka 7. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 7.	<p>2. Plan javnih nabavki Direkcije za ceste treba da sadrži tačne podatke o broju planiranih postupaka i njihovim procijenjenim vrijednostima.</p> <p>3. Direkcija za ceste treba da donosi odluke o pokretanju postupaka, sačinjava tendersku dokumentaciju i zapisnike o ocjenjivanju ponuda, te izvještava o provedenim postupcima u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>4. Potrebno je da Vlada sačinjava tendersku dokumentaciju na način da osigurava aktivnu i pravičnu konkurenciju u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>5. Svi budžetski korisnici treba da donose odluke o pokretanju postupka i izvještavaju o provedenim postupcima u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
2.	Hercegbosanska županija	<p>Nabava goriva, lož-ulja, uredskog materijala, tonera i punjenja za printere, faks aparate i aparate za kopiranje, te tiskanice, obrasce, djelovodnike, zapisnike i ostali tiskani materijal izvršeni su u značajnom iznosu bez provedene procedure javnih nabava i važećih ugovora, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama i članku 23. Zakona o izvršavanju proračuna za 2022. godinu (tačka 8. Izvješća).</p>	Kvalifikacija 4.	<p>1. Nabave roba, usluga i radova vršiti od dobavljača izabranih po proceduri propisanoj Zakonom o javnim nabavama, te primjenjivati propisani postupak nabave.</p>

		<p>Uprava za ceste u postupku odabira najpovoljnijeg ponuđača za izvanredno održavanje cesta u iznosu od 1.503.450 KM nije utvrdila procijenjenu vrijednost na propisani način, nije sačinila tendersku dokumentaciju na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, te je prihvatila ponudu koja je veća od osiguranih sredstava za ovu nabavu. Uprava za inspekcijske poslove za nabavu informatičke opreme u vrijednosti od 24.796 KM nije odabrala odgovarajuću vrstu postupka i nabavu je izvršila na temelju zaključenih izravnih sporazuma. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (točka 8. Izvješća).</p>	<p>Kvalifikacija 5.</p>	<p>2. Uprava za ceste treba se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavama u dijelu koji se odnosi na način utvrđivanja procijenjene vrijednosti javne nabave, sačinjavanje tenderske dokumentacije na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju i postupanja u slučaju kad su cijene prihvatljivih ponuda znatno više od osiguranih sredstava</p>
<p>3.</p>	<p>Tuzlanski kanton</p>	<p>Po zaključenom ugovoru o nabavci specijalnih vozila Uprave policije u vrijednosti od 5.199.995 KM uplaćen je avans od 50% od vrijednosti ugovora, iako to tenderskom dokumentacijom nije bilo predviđeno. Uplata je izvršena prije dostavljanja bankarske garancije za dobro izvršenje ugovora, a usljed nepoštovanja ugovorenog roka isporuke nije aktivirana bankarska garancija i zaštitne klauzule iz ugovora. Zbog navedenog nije postupljeno u skladu s odredbama zaključenog ugovora i Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvješćaja).</p>	<p>Kvalifikacija 2.</p>	<p>1. Potrebno je da Ured za zajedničke poslove ocjenu ponuda vrši u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, prema odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>2. Potrebno je da Uprava policije ugovore potpisuje u skladu sa odredbama tenderske dokumentacije, te osigura njihovo provođenje, a u slučaju da ih dobavljač ne poštuje koristiti zaštitne klauzule u cilju zaštite budžetskih sredstava.</p>
<p>4.</p>	<p>Zeničko-dobojski kanton</p>	<p>U postupku nabavke motornog vozila Kantonalne direkcije za ceste u iznosu od 86.988 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura dovoljan stepen aktivne konkurencije. Također, realizacija dijela zaključenih okvirnih sporazuma i ugovora za izvođenje radova za rekonstrukciju cesta (3.813.099 KM) nije započela jer nisu prethodno osigurani preduslovi za njihovu realizaciju, što ima uticaja na efikasno trošenje javnih sredstava. Zbog navedenog nije postupljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvješćaja).</p>	<p>Kvalifikacija 3.</p>	<p>1. Uprava policije treba da ocjenu ponuda vrši u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, a Služba za zajedničke poslove da izvrši realnu procjenu vrijednosti predmeta nabavke, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>2. Direkcije za ceste treba da tendersku dokumentaciju sačinjava na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te osigura sve preduslove za realizaciju ugovora u cilju efikasnog korištenja javnih sredstava.</p>

				3. Nabavku finansijskih/bankarskih usluga vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
5.	Županija Posavska	Zajednički postupci javnih nabavki za kancelarijski materijal i robu za spravljanje napitaka nisu pokrenuti blagovremeno, iako su periodi važenja okvirnih sporazuma za njih istekli u 2021. godini, što je imalo za posljedicu da se nabavka roba u iznosu od najmanje 93.826 KM izvršila bez zaključenih ugovora. Pojedini budžetski korisnici su aneksima o produženju roka ili odobravanjem novih rokova za izvođenje radova izmijenili uslove iz tenderske dokumentacije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 6.	<p>1. Budžetski korisnici treba da postupke zajedničkih javnih nabavki roba pokreću blagovremeno, primjenjuju odgovarajući postupak javnih nabavki, te vrše objavu odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>2. Potrebno je da Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva riješi imovinskopravne odnose, a Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša koordinira radove sa jedinicama lokalne samouprave prije uvođenja izvođača u radove, u cilju osiguranja preduslova za poštivanje odredbi ugovora, kao i da svi budžetski korisnicu osiguraju dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima.</p>

6.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	<p>Tenderskom dokumentacijom za nabavu putničkih vozila iz kategorije limuzina, kao terenskih vozila za potrebe opremanja struktura civilne zaštite, predviđena je 51 karakteristika koje moraju biti sve ispunjene kako bi se ponuda ocijenila prihvatljivom. Tendersku dokumentaciju preuzelo je deset ponuđača, a ponudu je dostavio samo jedan ponuđač, sa kojim je zaključen ugovor u iznosu od 170.854 KM. Navedeno ukazuje na to da tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, u skladu sa Zakonom o javnim nabavama (točka 8. Izvješća).</p>	Kvalifikacija 3.	<p>1. Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura aktivna i pravična konkurencija, a izvješća o provedenim postupcima objavljivati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i provedbenim propisima.</p> <p>2. Vršiti istraživanje tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabava s ciljem utvrđivanja odgovarajuće procijenjene vrijednosti roba i usluga koje se nabavljaju, te pravovremeno pokretati planirane postupke javnih nabavka kako bi se okončale zaključivanjem ugovora u godini u kojoj su i planirane.</p>
7.	Grad Bihać	<p>Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora za najmanje četiri postupka javnih nabavki ugovorene vrijednosti 619.237 KM za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. Tenderska dokumentacija u postupcima javnih nabavki ugovorene vrijednosti 85.950 KM nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 5.	<p>1. Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te osigurati dosljedno poštivanje ugovorenih rokova, te obračuna kaznenih odredbi u slučaju kašnjenja u realizaciji ugovora.</p>
8.	Grad Ljubuški	<p>Davana je suglasnost za produženje rokova za izvođenje radova, čime su izmijenjeni uvjeti postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača s kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 808.351 KM. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 7. Izvješća).</p>	Kvalifikacija 5.	<p>1. Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima u dijelu koji se odnosi na poštovanje rokova izvođenja radova i obračuna penala uslijed prekoračenja tih rokova.</p>
9.	Grad Visoko	<p>Tenderskom dokumentacijom za provođenje otvorenih postupaka nisu jasno utvrđeni rokovi izvođenja radova, zbog čega smo zaključili da nije sačinjena na način da sadrži neophodne informacije. Ne možemo potvrditi da je Tehnička specifikacija za nabavku vatrogasnog vozila sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, zbog čega ugovorni organ nije postupio u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 2.	<p>1. Tenderskom dokumentacijom jasno utvrditi rokove izvođenja radova i sačinjavati je na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama</p>

10.	Grad Živinice	Plan javnih nabavki ne sadrži tačne podatke o planiranim postupcima i njihovim procijenjenim vrijednostima. Ugovorima za nabavku izvođenja radova ukupne vrijednosti od 947.275 KM izmijenjeni su uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom, a prilikom provođenja dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja u iznosu od 288.040 KM nije dokumentovano vođenje pregovora s ponuđačima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	<ol style="list-style-type: none">1. Planom javnih nabavki utvrditi broj postupaka koji se planira provesti kako bi sadržavao tačne podatke o broju postupaka i njihovim procijenjenim vrijednostima, a odluke o pokretanju postupka donositi u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.2. ugovore sa odabranim ponuđačima zaključivati u skladu s uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji, te dokumentovati vođenje pregovora s ponuđačima prilikom provođenja pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
11.	Općina Bugojno	Kod nabavke izvođenja radova na izgradnji dovodnog cjevovoda Husića vrelo prihvaćena je ponuda i zaključen ugovor u vrijednosti od 636.743 KM, što je za 145.343 KM (30%) više od procijenjene vrijednosti nabavke. Vrijednost ove ponude bila je znatno veća od osiguranih sredstava, a postupak nije okončan poništenjem. Za nabavke u iznosu od najmanje 54.491 KM nisu provedeni postupci javnih nabavki i zaključeni ugovori, a za nabavke u iznosu od najmanje 321.254 KM nije proveden odgovarajući postupak. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 7.	<ol style="list-style-type: none">1. Procjenu vrijednosti predmeta nabavke, odabir vrste postupka javne nabavke, poništavanje postupaka kada su cijene prihvatljivih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za nabavku i objavu obavještenja o provedenim postupcima vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.2. U svim ugovorima sa dobavljačima utvrditi rok za uvođenje u radove i zaštitnu klauzulu za neopravdano prekoračenje rokova izvršavanja ugovorenih radova, a avanse ugovarati samo u iznimnim slučajevima te osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora.
12.	Općina Bužim	Plan javnih nabavki ne daje podatke o svim postupcima koji se planiraju provesti i njihovim procijenjenim vrijednostima. Tenderska dokumentacija za najmanje četiri postupka javne nabavke za izvođenje radova ugovorene vrijednosti od 2.194.208 KM nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, zbog čega nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 2.	<ol style="list-style-type: none">1. Plan javnih nabavki sačinjavati na način da daje sveobuhvatne podatke po pojedinačnim postupcima koji se planiraju provesti.

				2. Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te osigurati dosljedno poštivanje ugovorenih rokova te obračuna kaznenih odredbi u slučaju kašnjenja u realizaciji ugovora.
13.	Općina Centar Sarajevo	U postupku nabavke specijalizovanog vozila za prikupljanje i odvoz otpada u iznosu od 490.390 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura dovoljan stepen aktivne konkurencije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	1. Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, ugovore zaključivati u skladu sa prihvaćenim ponudama i uslovima iz tenderske dokumentacije, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama.
14.	Općina Domaljevac – Šamac	Prema zaključenim ugovorima na izgradnji vodovodne mreže u naselju Domaljevac – Centar i Centar I u ukupnom iznosu od 853.174 KM nisu ispoštovani ugovoreni rokovi za izvođenje radova, a usljed njihovog nepoštivanja nisu naplaćeni penali od izvođača, zbog čega nije postupljeno u skladu s odredbama zaključenih ugovora i Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	1. Plan javnih nabavki i njegove izmjene i dopune sačinjavati na način da daju potpune podatke o procijenjenim vrijednostima postupaka, te osigurati poštovanje zaključenih ugovora, a u slučaju da ih izvođač ne poštuje aktivirati zaštitne klauzule iz ugovora, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. 2. Za usluge obavljanja platnog prometa za potrebe Općine provoditi proceduru javne nabavke u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH i Zakonom o javnim nabavkama.
15.	Općina Donji Vakuf	Nabavka roba i usluga u iznosu od najmanje 82.910 KM izvršena je bez provedenih postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora. Također, dodjeljivani su ugovori za izvođenje radova i u slučajevima kada su cijene iz ponuda bile znatno veće od osiguranih sredstava za te nabavke. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Odlukom o izvršavanju budžeta za 2022. godinu (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	1. Nabavku roba, usluga i radova vršiti od dobavljača izabranih u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, kako je to predviđenom članom 21. Odluke o izvršavanju budžeta, te poništiti postupak nabavke ukoliko su cijene iz pristiglih ponuda znatno više od osiguranih sredstava za predmetnu nabavku. 2. Dosljedno se pridržavati zaključenih ugovora u djelu obračuna penala zbog

				neblagovremenog izvršenja ugovorenih radova.
16.	Općina Fojnica	Za radove na izgradnji i rekonstrukciji vodovodne i kanalizacione infrastrukture u iznosu od 346.572 KM ugovori su zaključeni nakon provedenih pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja, iako nisu ispunjeni zakonski uslovi za odabir ove vrste postupka, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	<ol style="list-style-type: none">1. Pregovaračke postupke bez objave obavještenja provoditi samo u slučaju kada su za to ispunjeni uslovi utvrđeni Zakonom o javnim nabavkama.2. Osigurati da ugovori zaključeni sa dobavljačima sadrže zaštitnu klauzulu u slučaju neopravdanog prekoračenja rokova za izvođenje radova te vršiti nadzor nad realizacijom ugovora.
17.	Općina Glamoč	Za nabavku radova za izgradnju sportske dvorane (faza I) prihvaćena je ponuda koja je za 514.800 KM viša od procijenjene vrijednosti, a za nabavku radova za sanaciji zgrade općinske uprave za lot 2 za 106.158 KM. Zapisnici o ocjeni ponuda kod nabavke vatrogasnog vozila i kamiona za odvoz smeća ne sadrže analizu ponuda vezanu uz ispunjenje zahtjeva u pogledu opisa predmeta nabavke i tehničkih specifikacija, zbog čega ne možemo potvrditi da su ugovori o nabavci ovih vozila u iznosu od 221.130 KM zaključeni na osnovu prihvatljivih ponuda, a za nabavke u iznosu od najmanje 80.399 KM nisu provedeni postupci i zaključeni ugovori. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 7.	<ol style="list-style-type: none">1. Procijenjenu vrijednost nabavke određivati u skladu sa njenom tržišnom vrijednosti, informacije u tenderskoj dokumentaciji jasno definisati, evaluaciju ponuda vršiti u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, ugovorima definisati rokove uvođenja u radove, te osigurati dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama.
18.	Općina Jajce	Aneksima ugovora odobrena je izmjena rokova za izvođenje radova, a time su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. U pojedinim slučajevima prihvataju se ponude i zaključuju ugovori u vrijednostima znatno većim od procijenjenih, bez dokaza o osiguranim sredstvima finansiranja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 6.	<ol style="list-style-type: none">1. Prije pokretanja postupaka javnih nabavki osigurati preduslove za izvođenje radova, poništavati postupke u slučajevima kada su cijene prihvatljivih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavku, te osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima.2. Odabir postupaka nabavke iste vrste radova vršiti na osnovu procijenjene vrijednosti nabavke, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

19.	Općina Ključ	Plan javnih nabavki Općinskog fonda za komunalne djelatnosti i infrastrukturu i njegove izmjene i dopune nisu sačinjene na način da daju sveobuhvatne podatke po svim lotovima koji se planiraju provesti. Ugovoreni radovi u iznosu od 66.444 KM nisu izvršeni u utvrđenim rokovima, a nisu aktivirane bankarske garancije, niti zaštitne klauzule iz ugovora. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 1	1. Plan javnih nabavki Fonda i njegove izmjene i dopune sačinjavati na način da daju sveobuhvatne podatke po svim lotovima koji se planiraju provesti, te osigurati provođenje potpisanih ugovora provedenih nabavki i koristiti klauzule zaštite budžetskih sredstava u slučaju da ih dobavljač ne poštuje.
20.	Općina Olovo	Prilikom provođenja pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja u vrijednosti od 49.775 KM nisu ispoštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na dokumentovanje vođenja pregovora sa ponuđačima. Također, dva pregovaračka postupka su provedena naknadno za radove koji su već bili izvršeni (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	1. Pregovarački postupak bez objave obavještenja provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu dokumentovanja vođenja pregovora sa ponuđačima i provođenja procedure prije nego se dodatni radovi izvrše. 2. Prilikom kupovine nekretnina donositi odluke o izuzeću od primjene Zakona o javnim nabavkama i izvještavati Agenciju za javne nabavke u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.
21.	Općina Prozor – Rama	Prilikom zaključivanja ugovora za građevinske radove nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni, te su zaključivani aneksi ugovora o produženju rokova dovršetka radova u ugovorenoj vrijednosti od 2.908.037 KM, čime su izmijenjeni uvjeti postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. Također, za četiri postupka javnih nabava prihvaćene su ponude i zaključeni ugovori čija je vrijednost za 128.946 KM veća od njihovih procijenjenih vrijednosti, bez dokaza o osiguranim sredstvima financiranja. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavkama (točka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	1. Osigurati potrebna sredstva prije donošenja odluke o pokretanju postupka nabave, te poništiti postupak nabave ukoliko su cijene iz pristiglih ponuda znatno više od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu. 2. Uzeti u obzir građevinsku sezonu kod sačinjavanja tenderske dokumentacije za izvođenje građevinskih radova u dijelu definiranja rokova za završetak radova.

22.	Općina Stari Grad Sarajevo	Plan javnih nabavki nije sačinjen na način da daje sveobuhvatne podatke po svim postupcima koji se planiraju provesti. U postupku javne nabavke za izvođenje radova na rekonstrukciji Trga oslobođenja – Alija Izetbegović nije traženo pojašnjenje neprivredno niske ponuđene cijene, iako je razlika između prvorangiranog i drugorangiranog ponuđača bila viša od 20%, a za nabavke u vrijednosti od najmanje 126.613 KM nisu provedeni odgovarajući postupci javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	1. Potrebno je da plan javnih nabavki sadrži podatke o svim postupcima koji se planiraju provesti, zahtijevati pojašnjenja neprivredno niskih ponuda i primjenjivati odgovarajuću vrstu postupka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te osigurati dosljednu primjenu zaključenih ugovora u dijelu koji se odnosi na poštovanje rokova izvođenja radova.
23.	Općina Trnovo	Odobrene su izmjene rokova za izvođenje radova za sanaciju lokalnih puteva i hitne intervencije na čišćenju bujičnih vodotoka za ugovore u vrijednosti od 282.359 KM, čime su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. Vrijednost zaključenog ugovora za izvođenje radova zimske službe je za 12.617 KM veća od procijenjene vrijednosti, te ista ne predstavlja procijenjenu tržišnu vrijednost u vrijeme obavještenja o nabavci. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	1. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih vrijednosti nabavki sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki kojima će se osigurati realno planiranje vrijednosti nabavki za godinu za koju se plan donosi. 2. Procijenjenu vrijednost nabavke utvrditi na način da ona čini procijenjenu tržišnu vrijednost u vrijeme objavljivanja obavještenja o nabavci, poništavati postupke u slučajevima kada su cijene ponuda veće od osiguranih sredstava za nabavku, te obavještenja i elemente ugovora objavljivati u skladu Zakonom o javnim nabavkama. 3. Dodjelu ugovora u konkurentskim postupcima vršiti u rokovima propisanim Zakonom o javnim nabavkama, a ugovorima s dobavljačima utvrditi rokove za uvođenje u posao te osigurati njihovu dosljednu primjenu.

3. Zavodi, fondovi, javne ustanove i agencije

Redni broj	Subjekt revizije	Osnova za mišljenje o usklađenosti	Broj kvalifikacije iz osnove za mišljenje	Preporuke iz Izvještaja
1	Dom zdravlja Livno	Nabava lijekova u ukupnoj vrijednosti od 34.250 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstva, sukladno Zakonu o javnim nabavama (tačka 8. Izvješća).	Kvalifikacija 2.	1. Postupke nabava roba i usluga vršiti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama u cilju osiguranja transparentnosti i efikasnog korištenja javnih sredstava.
2	Dom zdravlja Ljubuški	Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora koje se odnose na obračun ugovorenih penala za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. To ukazuje da nije osigurano praćenje izvršenja obaveza dobavljača prilikom nabavke roba i usluga u vrijednosti od 118.030 KM u skladu sa ugovorima zaključenim na osnovu Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 2.	1. Izvršiti izmjene i dopune Plana javnih nabavki prije početka pokretanja postupka, a u slučaju neispunjavanja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima poduzeti aktivnosti u skladu sa odredbama zaključenih ugovora.
3	Dom zdravlja Odžak	Nabavka roba i usluga u ukupnoj vrijednosti od 319.624 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavkama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstava, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 9. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	1. Postupke nabavki roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama u cilju osiguranja transparentnosti i efikasnog korištenja javnih sredstava.
4	Dom zdravlja Tomislavgrad	Tenderska dokumentacija za postupak javne nabavke za izvođenje radova ugovorene vrijednosti 58.669 KM nije sačinjena na način da sadrži sve neophodne informacije na osnovu kojih ponuđači mogu pripremiti svoje ponude. Također, nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenog ugovora za postupak javne nabavke ugovorene vrijednosti 344.787 KM za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	1. Tendersku dokumentaciju sačinjavati u potpunosti u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, kako bi sadržavala sve neophodne informacije na osnovu kojih ponuđači mogu pripremiti svoje ponude. 2. Nabavku roba, radova i usluga provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama, te poduzeti aktivnosti u skladu sa odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjavanja preuzetih obaveza dobavljača.

5	Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	Plan javnih nabavki lijekova koji se finansiraju iz sredstava Fonda solidarnosti nije sačinjen uz jasno definisanje predmeta i pojedinačno procijenjene vrijednosti nabavki, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 9. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	1. Plan javnih nabavki Fonda solidarnosti donijeti uz jasno definisanje predmeta i pojedinačno procijenjene vrijednosti nabavki, u skladu s Procedurama za pripremu i provođenje postupaka javnih nabavki, kako bi se osiguralo transparentno provođenje javnih nabavki, shodno Zakonu o javnim nabavkama.
6	Javna ustanova Dom zdravlja "Dr. Isak Samokovlija" Goražde	Postupci javnih nabava u iznosu od najmanje 203.339 KM pokrenuti su prije nego su osigurana finansijska sredstva za njihovu realizaciju, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama (tačka 8. Izvješća).	Kvalifikacija 3.	1. Nabave roba i usluga vršiti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama u dijelu ispunjenja zakonskog osnova za pokretanje i provođenje postupaka javnih nabava putem Aneksa II dio B. 2. Donijeti poslovnik o radu povjerenstva za javne nabave sukladno Pravilniku o uspostavljanju i radu povjerenstva za javne nabave roba i usluga. 3. Uspostaviti sustav praćenja realizacije ugovora kako bi se osiguralo dosljedno poštovanje svih odredbi zaključenih ugovora.
7	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	Nabavka roba i usluga u vrijednosti od 129.427 KM izvršena je bez zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora koje se odnose na obračun ugovorenih penala za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. To ukazuje da nije osigurano praćenje izvršenja obaveza dobavljača prilikom nabavke radova ukupne vrijednosti od 3.751.460 KM u skladu sa ugovorima zaključenim na osnovu Zakona o javnim nabavkama (tačke 6.2.1.1 i 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	1. Postupke nabavki roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama u cilju osiguranja transparentnosti i efikasnog korištenja javnih sredstava.

8	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	Nabavka usluga u ukupnoj vrijednosti od 130.754 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavkama, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstava. Također, izvršeno je dijeljenje predmeta nabavke prilikom nabavke ulja koja je realizovana putem direktnog sporazuma i otvorenog postupka. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	<p>1. Postupke nabavki roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama u cilju osiguranja transparentnosti i efikasnog korištenja javnih sredstava, a tendersku dokumentaciju sačinjavati u potpunosti u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.</p> <p>2. Izvještaje o provedenim direktnim sporazumima dostavljati Agenciji za javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
9	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	Prilikom nabavke medicinske opreme za potrebe stomatološke službe tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju. Zaključeni su aneksi ugovora za nabavku usluga ishrane pacijenata, kojima su izmijenjeni predmet i trajanje ugovora. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 2.	<p>1. Prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije osigurati poštovanje principa jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, te nabavke roba i usluga provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o nabavci.</p>
10	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	Plan javnih nabavki nije sačinjen na način da sadrži sve elemente utvrđene Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice i pojedinačno procijenjene vrijednosti nabavki, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki. Direktni postupci su pokretani, a da nisu bili planirani Planom javnih nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju postupka za nabavke ugovorene u najmanjem iznosu od 447.460 KM. Izvršeno je dijeljenje postupaka nabavki prehrambenih proizvoda, reagenasa i servisa medicinskih aparata i opreme. Prilikom nabavki lijekova i medicinskog potrošnog materijala ostvaren je promet veći od vrijednosti na koje su zaključeni okvirni sporazumi sa dobavljačima i vršene su nabavke u periodu između zaključivanja dva okvirna sporazuma, odnosno bez ugovora ili zaključenog okvirnog sporazuma. Izvršene su nabavke održavanja i popravke opreme dijelovima koji nisu bili predmet tenderske dokumentacije, niti okvirnog sporazuma. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	<p>1. Nabavke roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, a izbor dobavljača i postupke javnih nabavki provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona i s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka.</p> <p>2. Uspostaviti sistem praćenja realizacije ugovora kako bi se osiguralo dosljedno poštovanje svih odredbi zaključenih okvirnih sporazuma.</p>

11	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	Plan javnih nabavki za 2022. godinu nije sačinjen na način da se planira potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka predviđenih Zakonom o javnim nabavkama, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki. Za otvorene postupke koje je provodila Klinička apoteka nisu sačinjavani zapisnici o ocjeni ponuda. Izvršeno je dijeljenje postupka javne nabavke lijekova, reagenasa, medicinskog potrošnog materijala i medicinske opreme u iznosu od 467.404 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 1.	<ol style="list-style-type: none">1. Plan javnih nabavki sačinjavati na način da sadrži podatke o vrsti postupaka koji se planiraju provesti za nabavke predviđene planom, u skladu sa procijenjenom vrijednošću, kako je definisano Zakonom o javnim nabavkama.2. Ocjenu ponuda vršiti u skladu sa postavljenim uslovima iz tenderske dokumentacije i s aspekta ispunjavanja kvalifikacijskih uslova svakog od ponuđača, te sačinjavati Zapisnike o ocjeni ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.3. Tendersku dokumentaciju pripremati u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima kako bi se osigurao jednak i nediskriminirajući pristup u nadmetanju za sve ponuđače, a postupke javnih nabavki provoditi uz poštovanje principa i odredbi Zakona o javnim nabavkama, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka.
12	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	Plan javnih nabavki ne sadrži sve propisane elemente utvrđene Pravilnikom o javnim nabavkama Operatora za OIEIEK i ne sačinjava se na osnovu realnih potreba. Nabavka motornog vozila ugovorene vrijednosti 81.900 KM nije predviđena Planom javnih nabavki, niti je donesena posebna odluka o pokretanju postupka. Nije objavljeno Godišnje obavještenje o provedenim nabavkama putem Aneksa II dio B, okvirni sporazumi u postupku javne nabavke usluga oglašavanja nisu zaključeni u skladu s tenderskom dokumentacijom. Nije provedena nabavka usluga platnog prometa. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 5.	<ol style="list-style-type: none">1. Plan javnih nabavki sačinjavati na način da se realno planiraju potrebe Operatora za OIEIEK, da obuhvati sve nabavke koje se planiraju provesti, sa svim elementima koje Plan treba da sadrži kako bi se osiguralo transparentno provođenje javnih nabavki, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom za pripremu i provođenje postupaka javnih nabavki.2. Okvirne sporazume zaključivati u skladu s tenderskom dokumentacijom, a

				postupke javnih nabavki u dijelu Aneksa II dio B i nabavke usluga platnog prometa provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona o javnim nabavkama.
13	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	Plan javnih nabavki i izmjene i dopune Plana nisu sačinjeni na način da se osigura transparentno provođenje javnih nabavki. Nabavka lijekova, potrošnog materijala i sredstava za higijenu u iznosu od 10.477.094 KM izvršena je bez provođenja propisanih procedura javnih nabavki i zaključenih ugovora, a izvršeno je i dijeljenje postupaka javnih nabavki namještaja, EKG uređaja i katetera. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 6.	<ol style="list-style-type: none">1. Plan javnih nabavki i izmjene i dopune sačinjavati na način da se detaljno planiraju postupci i potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice.2. Nabavke roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, a izbor dobavljača i postupke javnih nabavki provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka.3. Poduzeti aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjavanja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima.
14	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	Naknadno odobrene četiri nabavke u iznosu od 2.042.594 KM, koje su realizovane u vrijednosti od 1.976.960 KM, nisu predviđene u Planu nabavki, niti su za njih donesene posebne odluke o pokretanju postupaka. Izvršeno je i dijeljenje postupaka javnih nabavki usluga servisiranja medicinske i druge opreme, lijekova, dijelova za medicinsku opremu, štamparskog materijala i elektromaterijala. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	<ol style="list-style-type: none">1. Planom javnih nabavki obuhvatiti sve postupke koji se provode u toku godine, odabirom odgovarajućeg postupka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.2. Pokretanje postupaka javnih nabavki vršiti u skladu s članom 17. Zakona o javnim nabavkama.3. Provesti postupak javne nabavke usluga platnog prometa shodno Zakonu o javnim nabavkama.

4. Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

Redni broj	Subjekt revizije	Osnov za Mišljenje o usklađenosti	Broj kvalifikacije iz osnova za mišljenje	Preporuke iz Izvještaja
1.	Privredno društvo „lgman“ d.d. Konjic	Postupak uvrštavanja potencijalnih dobavljača na „Listu odabranih dobavljača“ nije proveden transparentno niti je Lista revidirana na početku kalendarske godine što je obaveza u skladu sa Procedurom za izbor i ocjenu dobavljača. Postupci nabavki vršeni su od dobavljača koji su uvršteni na Listu po ponuđenim uslovima bez provođenja pregovora o mogućim povoljnijim uslovima i cijenama. Najznačajnije nabavke Društvo je ostvarilo od povezanog lica sa sačinjene Liste, sa kojim je u 2022. godini ostvaren promet od 54.648.140 KM (tačke 6.2.4.2 i 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	1. Osigurati poštovanje internih akata u dijelu koji se odnosi na donošenje Plana realizacije nabavki, te vršiti redovno pregovaranje sa dobavljačima kako bi se osigurala transparentnost u procesu nabavki i efikasno trošenje sredstava.
2.	Iskraemeco Sarajevo d.o.o.	Nisu preduzete mjere za osiguranje transparentnosti i racionalnog trošenja sredstava u procesu nabavki, budući da u Pravilniku o nabavkama nije navedena obaveza donošenja plana nabavki, te da je veći broj ugovora zaključen u prethodnim periodima na neodređeno vrijeme bez izvršenih pregovora sa dobavljačima. Kod provođenja nabavki nije nam prezentovano da je za sve nabavke postupljeno u skladu s Pravilnikom o nabavkama koji za nabavke u iznosu od 10.000 KM do 50.000 KM zahtijeva provođenje pozivnog postupka (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 1.	1. Izvršiti izmjene Pravilnika o nabavkama kako bi se inkorporirala odredba o donošenju Plana nabavki, te dosljedno primjenjivati odredbe Pravilnika koje se odnose na odabir postupka kako bi se osigurala transparentnost u procesu nabavki i efikasno trošenje sredstava.
3.	Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo	Društvo duži period nije realizovalo nabavke autohtone riblje mlađi/ribe za poribljavanje ribolovnih zona voda sliva rijeke Neretve, što je za posljedicu imalo da nije osigurano nesmetano poribljavanje kako nalaže Zakon o slatkovodnom ribarstvu. Društvo je usljed nerealizacije ovih nabavki u toku 2022. godine izvršilo isplatu na ime sudskog izvršenja u iznosu od 2.236.590 KM koja se odnosi na period od 2011. do 2015. godine (tačka 9. Izvještaja).	Kvalifikacija 1.	1. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih javnih nabavki, blagovremeno sačinjavati izmjene i dopune plana javnih nabavki te uspostaviti adekvatnu evidenciju praćenja realizacije ugovora.

		<p>Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama jer su prilikom nabavki uglja prihvaćane ponude i zaključeni ugovori čija je vrijednost za 25.790.000 KM veća od njihovih procijenjenih vrijednosti. Također, vršene su izmjene uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom kod nabavki usluga štampanja, kovertiranja i dostave računa za električnu energiju (12.866.799 KM) i nabavke isporuke i ugradnje parovoda u podružnici TE Tuzla (1.390.889 KM) (tačka 9. Izvještaja).</p>	<p>Kvalifikacija 2.</p>	<p>2. U potpunosti poštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu zaključivanja ugovora, provođenja postupaka javnih nabavki, procjenjivanja vrijednosti, odnosno poništavanja postupke u slučajevima kada su ponude znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavku.</p> <p>3. Poštovati rokove i druge uslove propisane tenderskom dokumentacijom i zaključenim ugovorima, čime će se osigurati dosljedna primjena opštih načela nabavki propisanih Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>4. Poduzeti dodatne aktivnosti kako bi se nabavke riblje mlađi/ribe mogle realizovati i kako bi se izvršilo poribljavanje u skladu sa Zakonom o slatkovodnom ribarstvu, te kako bi se izbjegle eventualne tužbe protiv Društva.</p>
<p>4.</p>	<p>Javno poduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar bus“ d.o.o. Mostar</p>	<p>Nabava vozila u vrijednosti od 360.000 KM nije provedena sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH u dijelu zaključivanja ugovora na veću vrijednost od procijenjene, niti je zahtijevano jamstvo za provedbu ugovora, s ciljem djelovanja u najboljem interesu Društva, kako nalaže Zakon o gospodarskim društvima. Također, u prosincu 2022. godine zaključen je ugovor za nabavu goriva za bazu sjever u iznosu od 534.974 KM, iako je navedena baza prodana u lipnju 2022. godine (točka 7. Izvješća)</p>	<p>Kvalifikacija 4.</p>	<p>1. Postupke javnih nabava provoditi na način utvrđen Zakonom o javnim nabavama BiH, uvažavajući zahtjeve Zakona o gospodarskim društvima.</p>
<p>5.</p>	<p>Javno poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude</p>	<p>Nabava vodomjera i mehanizama za vodomjere, usluge računovodstvenog servisa i uniformirane odjeće, u iznosu od najmanje 39.892 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama, a nabava rezervnih dijelova i klora u iznosu od najmanje 50.451 KM bez primjene odgovarajućeg postupka javne nabave (točka 8. Izvješća).</p>	<p>Kvalifikacija 3.</p>	<p>1. Nabavu roba, usluga i radova za potrebe Društva vršiti primjenom odgovarajućeg postupka nabavke i o tome izvještavati Agenciju za javne nabavke, sukladno Zakonu o javnim nabavama.</p>

6.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	Nije proveden postupak javne nabavke za nabavku materijala za redovno poslovanje u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, kao ni odredbama člana 34. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, prema kojima su Uprava i Nadzorni odbor dužni provoditi odredbe važećih propisa o nabavci (tačka 7. Izvještaja).	Kvalifikacija 6.	<p>1. Ugovore o nabavkama dodjeljivati primjenjujući postupke definisane Zakonom i podzakonskim aktima, a nabavke provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, Pravilnikom o javnim nabavkama i Statutom Društva.</p> <p>2. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih nabavki blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki.</p>
7.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	<p>Na osnovu mišljenja Konkurencijskog Vijeća BiH, od 18. 7. 2022. godine Društvo ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama BiH te je nakon izuzeća od primjene Zakona provelo 242 postupka i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 5.150.955 KM. Međutim, s obzirom na to da obavlja djelatnost u oblasti prometa, shodno članu 5. i 82, Društvo je sektorski ugovorni organ koji je obavezan primjenjivati ovaj Zakon (tačka 8. Izvještaja);</p> <p>Ugovori za izgradnju administrativno-poslovnog objekta i modernizaciju i dogradnju Terminala „B“, koji su zaključeni u 2018. godini, više su puta mijenjani aneksima ugovora u dijelu rokova za izvođenje ugovorenih radova i uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom. Navedeno je imalo za posljedicu da su ugovoreni rokovi za izgradnju administrativno-poslovnog objekta prolongirani za 24 mjeseca, a za modernizaciju i dogradnju Terminala „B“ za 35 mjeseci, zbog izmijenjenih uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom, što nije u skladu sa članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama BiH (tačka 8. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 1.	<p>1. Osigurati primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH s obzirom na to da je Društvo sektorski ugovorni organ, u skladu sa članovima 5. i 82. Zakona.</p> <p>2. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih nabavki blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki.</p>
			Kvalifikacija 2.	<p>3. Poštovati rokove i druge uslove propisane tenderskom dokumentacijom i zaključenim ugovorima, čime će se osigurati dosljedna primjena općih načela nabavki propisanih članom 1. Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova Društva.</p>
8.	Javno poduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	Nabava usluga izvođenja radova na popravci cesta na području Nacionalnog parka u iznosu od 65.639 KM nije provedena primjenom odgovarajućeg postupka, već je vršeno dijeljenje s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka. Također, za nabave usluga organiziranja kulturnih događaja i reklamiranja i sponzorstva u ukupnom iznosu od 91.653 KM obuhvaćenih Aneksom II dio A i B Zakona nisu provedeni postupci javnih nabava. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama i Statutu Društva (točka 7. Izvješća).	Kvalifikacija 2	<p>1. Sačiniti Plan javnih nabava na način da se detaljno i precizno planira trošenje sredstava, sukladno Zakonu o javnim nabavama.</p> <p>2. Nabavu roba, usluga i radova provoditi sukladno Zakonu o javnim nabavama i njegovim podzakonskim aktima, s ciljem efikasnijeg trošenja javnih sredstava.</p>

9.	Javno komunalno poduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	Nabava roba i usluga u iznosu od najmanje 28.917 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama BiH, čime se nije uvela transparentnost, omogućio veći stupanj stvarne konkurencije i osigurala veća efikasnost trošenja javnih sredstava. Također, za određene postupke planirani iznosi ne odražavaju stvarne potrebe, niti je Društvo izvještavalo Agenciju za javne nabave o provedenim postupcima i dodjeli ugovora javne nabave, sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH (točka 7. Izvješća).	Kvalifikacija 3.	<p>1. Sačiniti Plan javnih nabava na način da se detaljno i precizno planira trošenje sredstava, sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.</p> <p>2. Nabavu roba i usluga za potrebe Društva vršiti primjenom odgovarajućeg postupka nabave i o tome izvještavati Agenciju za javne nabavke, sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH i podzakonskim aktima.</p>
10.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	Za nabavke roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 130.271 KM nisu primijenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama i Pravilnika o javnim nabavkama Društva, kako bi se osigurala transparentnost i omogućio veći stepen stvarne konkurencije, te efikasnije trošenje javnih sredstava. Također, niti za jedan ugovor iznad 10.000 KM Uprava nije tražila saglasnost Nadzornog odbora, niti ga je obavještavala o zaključenim ugovorima nakon provedenih javnih nabavki, kako nalažu odredbe Statuta (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 3.	<p>1. Nabavke provoditi uz dosljednu primjenu procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama, Statutom i Pravilnikom o javnim nabavkama Društva, a za nabavke iznad 10.000 KM osigurati saglasnost Nadzornog odbora.</p> <p>2. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih nabavki blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki.</p>
11.	Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar	<p>Nabava usluga održavanja hardverskog sistema naplate i softverskog sistema nadzora, usluga redovitog i zimskog održavanja dionice Svilaj – Odžak, u iznosu od 805.503 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama. Također, nabava vozila u iznosu od 229.633 KM izvršena je na način da nije omogućen dovoljan stupanj aktivne konkurencije i nije osigurana transparentnost, a time ni efikasno trošenje javnih sredstava, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 7.1 Izvješća).</p> <p>Za dio zaključenih ugovora po međunarodnim procedurama ugovoreni iznosi su veći za najmanje 121.745.039 EUR od planirane procijenjene vrijednosti nabave, kao i odobrenih sredstava financijera, što nije sukladno Planu aktivnosti na izgradnji autoceste i brze ceste. Također, nije poštovana „Procedura za nabavu financiranu od međunarodnih finansijskih institucija“ u dijelu odgovornosti i ovlaštenja učesnika i davanja suglasnosti odgovornih osoba u postupku nabave (točke 5.1 i 7.2 Izvješća).</p>	<p>Kvalifikacija 3.</p> <p>Kvalifikacija 4.</p>	<p>1. Izvršiti analizu i ispitivanje tržišta za sistem naplate cestarine, nadzora i upravljanja autocestom, kako bi se realno procijenio i planirao iznos nabavke, u cilju utvrđivanja cijene i konkurentnosti na tržištu.</p> <p>2. Tendersku dokumentaciju sačinjavati sa svim neophodnim elementima, kako bi davala potpune informacije o postupku javne nabavke, u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, sukladno članu 53. Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>3. U potpunosti poštovati odredbe Zakona o javnim nabavama u dijelu procjenjivanja</p>

				<p>vrijednosti nabave, provođenja postupaka javnih nabavki, s ciljem efikasnijeg trošenja javnih sredstava.</p> <p>4. Unaprijediti Proceduru za nabavu financiranu od međunarodnih finansijskih institucija u dijelu planiranja procijenjene vrijednosti, trajanja procesa nabave, izrade tenderske dokumentacije, i implementirati je u cijelosti, s ciljem efikasnog upravljanja javnim sredstvima.</p>
12.	Javno poduzeće „Elektroprivreda HZHB“ d.o.o. Mostar	<p>Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 3.665.594 KM tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju, nije primjenjivan odgovarajući postupak, te nije osigurana realizacija prema potpisanim ugovorima, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 9. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 2.	<p>1. Poštovati odredbe zaključenih ugovora sa izabranim dobavljačima u dijelu roka ispunjenja ugovorenih poslova.</p> <p>2. Tehničke specifikacije sačinjavati na način da omoguće jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, u skladu s članom 54. Zakona o javnim nabavkama, a za nabavku istovrsne robe provesti odgovarajući postupak, u skladu s članom 15. stav 6. Zakona.</p> <p>3. Provoditi postupke javnih nabavki na način da se osigura pravedna i aktivna konkurencija. s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
13.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	<p>Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 1.129.152 KM tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, produžavani su rokovi za izvođenje radova bez obračuna pripadajućih penala i nije vršeno istraživanje tržišta kako bi se utvrdila konkurentnost na tržištu, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH (tačka 7. Izvještaja).</p>	Kvalifikacija 1.	<p>1. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih javnih nabavki, blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana javnih nabavki.</p> <p>2. Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da se obezbijedi jednak i nediskriminirajući tretman potencijalnih ponuđača, u skladu sa članovima 3. i 53. Zakona o javnim nabavkama.</p>

				<p>3. Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora sa dobavljačima u dijelu koji se odnosi na poštovanje rokova izvođenja radova i obračuna penala zbog prekoračenja tih rokova.</p> <p>4. Postupke nabavke usluga održavanja i nadogradnje softvera provoditi transparentno, u skladu sa članom 3. Zakona o javnim nabavkama, kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava.</p>
14.	„Operator – Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo	Postupci javnih nabavki roba, usluga i radova Matičnog društva u iznosu od najmanje 23.065.984 KM nisu provođeni u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, jer su zaključivani ugovori sa vrijednošću većom od procijenjene, u suprotnosti sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, provođeni su različiti postupci za nabavku istovrsne robe, te odredbe zaključenih ugovora nisu ispoštovane. Također, planom nisu predviđeni svi provedeni postupci javnih nabavki, i to je imalo za posljedicu da su provedene nabavke u iznosu većem od 10.309.549 KM u odnosu na Plan, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).	Kvalifikacija 4.	<p>1. Plan javnih nabavki donositi u skladu sa usvojenim finansijskim planom i planom investicija, te blagovremeno pokretati postupke javnih nabavki.</p> <p>2. Plan javnih nabavki pripremati na način da obuhvati sve javne nabavke koje se planiraju provesti kako bi se osiguralo ekonomično i transparentno trošenje sredstava.</p> <p>3. Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, u dijelu koji se odnosi na primjenu odgovarajućeg postupka nabavke, ocjenu pristiglih ponuda i poštivanje uslova zahtijevanih tenderskom dokumentacijom.</p> <p>4. Blagovremeno provoditi postupke javnih nabavki u dijelu koji se odnosi na komisijsku ocjenu i izbor dobavljača, te konačno zaključivanje ugovora sa njima, kako ne bi dolazilo do značajnog protoka vremena između pojedinih faza u procesu nabavki.</p>

15.	Rudnik mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	Tenderska dokumentacija za nabavu eksploziva, goriva, masti i ostalih sredstava nije sačinjena sukladno Zakonu o javnim nabavama u BiH, što je za posljedicu imalo stalno poništavanje postupaka i dugotrajnu proceduru nabave. Zbog toga je Društvo provodilo pregovaračke postupke bez objave obavještenja o nabavi i zaključilo ugovore za nabavu ovih roba u ukupnom iznosu od 17.903.917 KM. Na ovaj način nije omogućen dovoljan stupanj aktivne konkurencije, nije osigurana transparentnost, niti efikasno trošenje javnih sredstava. Također, Planom nisu predviđeni svi provedeni postupci javnih nabava, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 8. Izvješća).	Kvalifikacija 3	<ol style="list-style-type: none">1. Sačiniti plan javnih nabava na način da se detaljno i precizno planira trošenje sredstava, te provoditi postupke koji su obuhvaćeni planom, sukladno članku 17. Zakona o javnim nabavama.2. Tendersku dokumentaciju i provođenje postupaka nabava sačinjavati i provoditi na način da se svim potencijalnim ponuđačima omogući jednak tretman i nediskriminacija, sukladno Zakonu o javnim nabavama
-----	--	---	-----------------	---

3. ZAKLJUČAK

Ured za reviziju pridaje veliku važnost svojoj preventivnoj i informativnoj ulozi te u podizanju svijesti javnosti o utvrđenim nepravilnostima i nezakonitostima u radu javnog sektora, blagovremenim i javnim objavljivanjem svojih revizijskih nalaza. Time se unapređuje sistem prevencije korupcije i drugih nepravilnosti i jača finansijsko upravljanje i kontrola.

Javne nabavke su jedan od ključnih instrumenata koji direktno ili indirektno utiče na mnoge aspekte javnog i privrednog života i kroz koji se mogu ostvariti strateški nacionalni ciljevi, uključujući i ekonomski razvoj. Pravni okvir koji reguliše javne nabavke održava ravnotežu između niza različitih razmatranja i općih ciljeva kojima teže zakonodavci. To uključuje opće ciljeve kao što su: obezbjeđivanje pravičnosti i pravde za potencijalne dobavljače, promovisanje ekonomskih odluka o nabavkama, ekonomičnost, održavanje fleksibilnosti i minimiziranje administrativnih troškova procesa nabavke, efikasnost, sprečavanje prevare i korupcije i efektivnost.

S ciljem ispunjenja svojih profesionalnih obaveza, kao vrhovna revizijska institucija, Ured za reviziju predstavlja važan dio ciklusa odgovornosti i ima zadatak da ispituje upravljanje i upotrebu javnih resursa. Revizorske izvještaje dostavlja nadležnim tužilaštvima i drugim nadležnim institucijama na daljnje postupanje. Na ovaj način, Ured za reviziju nastoji informisati javnost te ukazati na to da je potrebno sinhronizovano djelovanje svih institucija u lancu odgovornosti kako bi se osigurala vladavina zakona.

Kočnice za dobro i kvalitetno provođenje i praćenje procesa javnih nabavki a samim tim i zaštitu javnog novca su neodgovornost, nekažnjivost i slabe kontrole nad praćenjem realizacije potpisanih ugovora.

Ured za reviziju će nastaviti kroz svoj rad da ukazuje na nepravilnosti i obavještava o tome nadležne institucije i javnost. Jedino transparentnim i odgovornim upravljanjem javnim sredstvima mogu se osigurati napredak i bolji uslovi za život, i spriječiti da se javna sredstva koriste kao svoja, a čuvaju kao tuđa.

4. Prilog

Lista podzakonskih akata usvojenih na osnovu Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14 i 59/22)

Naziv akta	Donosilac	Predmet	Objavljen
Pravila o postupku registracije korisnika na Portalu JN BiH	AJN BiH	Uređuju postupak registracije, aktivacije, kao i deaktivacije korisnika na Portalu JN BiH	(„Službeni glasnik BiH“, broj 30/23)
Pravilnik o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II ZJN-a	Vijeće ministara BiH	Propisuje način provođenja postupka JN društvenih i drugih posebnih usluga iz Aneksa II ZJN-a	(„Službeni glasnik BiH“, broj 2/23)
Pravilnik o uslovima i načinu korištenja e-aukcije	Vijeće ministara BiH	Uređuje uslove i način korištenja e-aukcije u postupku dodjele ugovora o JN	(„Službeni glasnik BiH“, broj 80/23)
Pravilnik o praćenju postupaka JN	Vijeće ministara BiH	Definira sistem praćenja primjene ZJN-a i podzakonskih akata u BiH	(„Službeni glasnik BiH“, broj 72/16)
Pravilnik o postupku dodjele ugovora u području odbrane i sigurnosti	Vijeće ministara BiH	Uređuje definicije, zahtjeve, uslove i procedure koji se odnose na dodjelu ugovora u području odbrane i sigurnosti	(„Službeni glasnik BiH“, broj 60/15)
Pravilnik sa popisom ugovornih organa po kategorijama koji su obavezni primjenjivati ZJN	AJN BiH	Definira ugovorne organe i kategorije ugovornih organa obaveznih da primjenjuju ZJN	(„Službeni glasnik BiH“, broj 21/15)
Pravilnik o zajedničkoj nabavci i centralnom nabavnom organu	Vijeće ministara BiH	Uređuje način i uslove organiziranja postupaka JN za dva ili više ugovornih organa i uslove za uspostavljanje centralnog ugovornog organa	(„Službeni glasnik BiH“, broj 55/15)
Pravilnik o formi garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora	AJN BiH	Definira oblik i način dostavljanja garancija predviđenih ZJN	(„Službeni glasnik BiH“, broj 90/14)
Pravilnik o uspostavljanju i radu komisije za nabavke	Vijeće ministara BiH	Uređuje pitanja vezana za uspostavljanje i rad komisije za nabavke	(„Službeni glasnik BiH“, broj 103/14, 49/23)
Pravilnik o obuci službenika za JN	Vijeće ministara BiH	Propisuje način organiziranja i održavanja obuka i način provođenja provjere znanja za službenike za JN	(„Službeni glasnik BiH“, broj 31/23 i 8/18)
Pravilnik o obuci ovlaštenih predavača	Vijeće ministara BiH	Propisuje način organiziranja i provođenja obuke i usavršavanja za ovlaštene predavače i uslove za izdavanje i obnavljanje certifikata ovlaštenog predavača	(„Službeni glasnik BiH“, broj 62/15)

Rukovodstvo Ureda

Dževad Nekić – generalni revizor
Dragan Kolobarić – zamjenik generalnog revizora

Priprema

Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom

Rukovoditeljica Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom

Mia Buljubašić

Lektura

Šejla Hukara

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

71 000 Sarajevo
Ul. Ložionička br. 3
Bosna i Hercegovina

Tel.

+387 (0) 33 723 550

Fax

+387 (0) 33 716 400

E-mail

vrifbih@vrifbih.ba

Web

www.vrifbih.ba